

ΛΑΤΙΝΙΚΑ**1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ****ΚΕΙΜΕΝΑ****ΚΕΙΜΕΝΟ I**

Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas non stat sine lege.

ΚΕΙΜΕΝΟ II

Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit.

ΚΕΙΜΕΝΟ III

Romanus populus audivit pavidus cladem Cannensem. In Falerno agro Hannibal se expedit ex insidiis Fabii Maximi.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα.

30 Μονάδες

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες:

1. Οι Ρωμαίοι σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούσαν το επίθετο «λατινική».
2. Η διαίρεση της λογοτεχνίας σε «χρυσό αιώνα», «αργυρό αιώνα» κ.λπ. συναντάται στη διαίρεση με ιστορικά κριτήρια.
3. Βασικό χαρακτηριστικό της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η στενή συνάφειά της με την ελληνική γλώσσα και γραμματεία
4. Τα πάτρια ήθη (mos maiorum) προβάλλονται κυρίως σε ποιητικά έργα.
5. Το ιδανικό της κατοχής δύο γλωσσών ενσαρκώνεται σε όλους τους ρωμαίους λογοτέχνες.

10 Μονάδες

B2. Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω:

1. alter ego

a. πρόσωπο επιθυμητό

2. a posteriori	b. τα γραπτά μένουν
3. scripta manent	c. το άλλο Εγώ
4. modus vivendi	d. εκ των υστέρων
5. persona grata	e. τρόπος ζωής

10 Μονάδες

- Γ.** Να βρείτε με ποιες λατινικές λέξεις (μία για κάθε ζητούμενη λέξη) των παραπάνω κειμένων συνδέονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:

φουντάρω, δάκρυ, αντί, κλάσμα, πόδι

10 Μονάδες

- Δ1.** Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

fundamentum: ονομαστική πληθυντικού

fons: γενική ενικού:

est: γ' πληθυντικό μέλλοντα

corpora: την ίδια πτώση στον ενικό:

mens: αφαιρετική ενικού:

parat: το ίδιο πρόσωπο σε παρατατικό

dolore: τον ίδιο τύπο στον πληθυντικό:

populus: αιτιατική ενικού

audivit: β' ενικό ενεστώτα

agro: ονομαστική ενικού

10 Μονάδες

- Δ2.** Να μεταφέρετε τις παρακάτω προτάσεις στον άλλον αριθμό, αφού πρώτα κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές.

Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat.

Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit

10 Μονάδες

- Ε1.** Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις των κειμένων:

civitatis: Είναι..... στο

iniuriam: Είναι..... στο

punire: Είναι..... στο

Cannensem: Είναι..... στο

In agro: Είναι..... στο

10 Μονάδες

E2. Να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση και να σχολιάσετε τον συντακτικό της ρόλο:

Ut corpora nostra sine mente, sic civitas non stat sine lege.

10 Μονάδες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ I

Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους και η ψυχή και η σκέψη και η κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας (δε στέκουν) χωρίς το νου, έτσι και η πολιτεία δε στέκει χωρίς το νόμο.

ΚΕΙΜΕΝΟ II

Η γυναίκα αποκαλύπτει σε εκείνους την αδικία με δάκρυα και αυτοκτονεί με μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει το μαχαίρι από την πληγή με μεγάλο πόνο και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα. Ξεσηκώνει το λαό και αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο.

ΚΕΙΜΕΝΟ III

Ο ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος τη συντριβή στις Κάννες. Στο Φαλερνό αγρό ο Αννίβας γλίτωσε από την ενέδρα του Φάβιου Μάξιμου.

B1.

1. Λ, 2. Λ, 3. Σ, 4. Λ, 5. Σ

B2.

1-c, 2-d, 3-b, 4-e, 5-a

Γ.

Fundamentum, lacrimis, audivit, cladem, expedit

Δ1.

fundamenta

fontis

erunt

corpus

mente

parabat

doloribus

populum

audis

ager

Δ2.

Ut corpus nostrum sine mentibus sic civitates sine legibus non stant.

Illi feminae cum lacrima iniurias aperiunt

Ε1.

civitatis: γενική κτητική στα mens / animus

iniuriam: άμεσο αντικείμενο στο aperit

punire: αντικείμενο, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο Brutus (ταυτοπροσωπία)

Cannensem: επιθ. προσδ. στο cladem

in agro: εμπρόθ. προσδ. της στάσης σε τόπο στο expedit

E2. *Ut corpora nostra sine mente*(ενν. *non stant*): δευτ. επιρρ. απλή παραβολική πρότ., που δηλώνει τρόπο· εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* (που σχηματίζει παραβολικό ζεύγος με το επίρρ. *sic* της κύριας πρότασης)· εκφέρεται με οριστική, γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα· συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν· λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης

2^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**ΚΕΙΜΕΝΑ****ΚΕΙΜΕΝΟ I**

Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudine sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

ΚΕΙΜΕΝΟ II

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Romanus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatinum, deligere constituit.

ΚΕΙΜΕΝΟ III

Aenēas bellum ingens geret in Italiā. Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet. Tu Aenēam ad caelum feres. Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα:

«Ad retia... cogitationis»

«Post trecentos annos ... nomine appellābit »

20 Μονάδες

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες:

1. Κατά την κλασική εποχή οι ρωμαίοι λογοτέχνες ανταγωνίζονται αποτελεσματικά τους Έλληνες.
2. Οι «νεωτερικοί» ποιητές δημιουργούν ποιήματα που διακρίνονται για την μεγάλη έκτασή τους.

3. Η αυτοκρατορική εποχή χωρίζεται σε πρόωμη και ύστερη.
4. Η ρωμαϊκή λογοτεχνία δημιουργείται δεχόμενη την επιρροή της ελληνικής γραμματείας.
5. Η αρχέγονη λατινική γλώσσα ήταν πομπώδης.

15 Μονάδες

B2. Συμπληρώστε τα κενά των προτάσεων, χρησιμοποιώντας κάθε φορά μία από τις παρακάτω λατινικές λέξεις/ φράσεις (μια περισσεύει) : homo sapiens, casus belli, de facto, ad hoc, urbi et orbi, a priori.

- i. Σε σκληρή απάντηση προέβη ο Υπουργός Εξωτερικών στον πρέσβη της γειτονικής χώρας καθιστώντας σαφές ότι η παραβίαση της συμφωνίας θα αποτελέσει.....
- ii. Νέες ανακαλύψεις των αρχαιολόγων τοποθετούν την άφιξη τουστην Ευρώπη πριν από 54.000 χρόνια.
- iii. Η κυβέρνηση επικύρωσε.....την εφαρμογή νέων φορολογικών μέτρων.
- iv. Πάρθηκαν κάποιες αποφάσεις.....χωρίς να ληφθούν υπόψη όλες οι παράμετροι.
- iv. Τα ομηρικά έπη είναι γνωστά.....

10 Μονάδες

Γ. Να βρείτε με ποιες λατινικές λέξεις (μία για κάθε ζητούμενη λέξη) των παραπάνω κειμένων συνδέονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:

Ιδέα, θηρίο, έδρα, πατριαρχία, ιμπεριαλιστής, ουλή, ρήγας, ποινή, άμυνα, φύση

10 Μονάδες

Δ. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

- ridebis: γ' ενικό παρατατικού
- cogitabam: α' ενικό ενεστώτα και μέλλοντα
- habebam: α' πληθυντικό στον χρόνο που βρίσκεται
- adportare: γ' πληθυντικό ενεστώτα και μέλλοντα
- perdit: γ' πληθυντικό ενεστώτα
- parat: ίδιο τύπο στον μέλλοντα
- punire : β' ενικό ενεστώτα και παρατατικού
- geret: α' πληθυντικό ενεστώτα

- ego: την γενική και αιτιατική πληθυντικού
- tu: αφαιρετική ενικού και γενική πληθυντικού στο ίδιο πρόσωπο
- eis: ονομαστική και αφαιρετική ενικού και πληθυντικού στο θηλυκό γένος
- moenia: γενική και αφαιρετική πληθυντικού
- nomine: αιτιατική ενικού και αφαιρετική πληθυντικού
- populus Romanus: κλητική ενικού και πληθυντικού
- Aeneas: αιτιατική ενικού

15 Μονάδες

E1. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις των κειμένων:ΚΕΙΜΕΝΟ I:

Cornelio: Είναι..... στο

feroces: Είναι..... στο

ad retia: Είναι..... στο

incitamenta: Είναι..... στο

in montibus: Είναι..... στο

ΚΕΙΜΕΝΟ II:

uxoris: Είναι..... στο

femina: Είναι..... στο

cultro: Είναι..... στο

delictum: Είναι..... στο

duo: Είναι..... στο

10 Μονάδες

E2. Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στην σωστή απάντηση:ΚΕΙΜΕΝΟ III

- Το προθετικό σύνολο ab Lavinus δηλώνει:
α. ποιητικό αίτιο β. χρόνο γ. τόπο
- Η δοτική Romanis είναι:

α. προσωπική β. αντικειμενική γ. προσωπική κτητική

- Η ονομαστική *filius* που προσδιορίζει το ουσιαστικό *Iulus* λειτουργεί ως:
α. παράθεση β. επεξήγηση γ. επιθετικός προσδιορισμός
- Η δευτερεύουσα πρόταση “*quos...nutriet* είναι”:
α. αναφορική – προσδιοριστική β. παραβολική γ. αιτιολογική
- Η γενική *belli* που προσδιορίζει την λέξη *portas* είναι:
α. γενική της ιδιότητας β. γενική αντικειμενική γ. γενική κτητική

10 Μονάδες

Ε3. Να χαρακτηρίσετε την παρακάτω δευτερεύουσα πρόταση και να σχολιάσετε τον συντακτικό της ρόλο:

«*Cum in venatiōnibus eris...*»

10 Μονάδες

3^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**ΚΕΙΜΕΝΑ****ΚΕΙΜΕΝΟ Ι**

Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙ

Germanōrum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militāris consistit. Germāni non student agricultūrae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur cum vitae necisque potestāte. Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt ac pedibus proeliantur: ephippiōrum usus res turpis et iners habetur.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.1. Να επιλέξετε την ορθή απάντηση από τις προτεινόμενες με βάση τις γνώσεις σας από την εισαγωγή του σχολικού σας εγχειριδίου.

1. την κλασική εποχή:
 - α) επιδιώκει σύζευξη πραγματικού και πλασματικού
 - β) επιδιώκει λιτότητα
 - γ) επιδιώκει σαφήνεια
2. Ο Κάτουλλος ανταγωνίζεται δημιουργικά τον:
 - α) Όμηρο
 - β) Θεόκριτο
 - γ) Καλλίμαχο
3. Μεγάλος αριθμός ταλέντων εμφανίζεται μετά από:
 - α) Το 80 π.Χ.
 - β) Το 70 π.Χ.
 - γ) Το 90 π.Χ.
4. Στο πρώτο τμήμα της κλασικής εποχής δεσπόζει:
 - α) Το έπος
 - β) Ο κικερόνειος λόγος

- γ) Η υψηλή ποίηση
5. Οι νεωτερικοί ποιητές δημιουργούν ποιήματα με χαρακτηριστικά:
- α) Σκοτεινό και υπαινικτικό ύφος
- β) Απλό και οικείο ύφος
- γ) Ειρωνικό ύφος

Μονάδες 10

B.2. Να διαλέξετε ποια από τις δύο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β' έχει ετυμολογική συγγένεια με τη λατινική λέξη που σας δίνεται στη στήλη Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'

ΣΤΗΛΗ Β'

α. transferet

i. παράφορος

ii. παράλογος

β. muniet

i. αμυντικός

ii. αμοραλιστής

γ. agricultūrae

i. αγριότητα

ii. αγρανάπαυση

δ. lacte

i. λακτόζη

ii. λάκτισμα

ε. pelles

i. παίγνιο

ii. πέλμα

Μονάδες 10

B.3. Να ενσωματώσετε τις παρακάτω λατινικές φράσεις σε δικές σας σύντομες προτάσεις, ώστε να αναφαινεται η ορθή χρήση τους.
a posteriori, carpe diem, mea culpa, ex officio

Μονάδες 10

B.4. α) Να μεταφέρετε στον άλλο αριθμό τα παρακάτω ουσιαστικά:

studiis

lacte

caseo

pelles

fluminibus

magistrātus

pedibus

res

Μονάδες 8

β) Να συμπληρώσετε το απαρέμφατο του ενεργητικού και παθητικού Ενεστώτα των παρακάτω ρημάτων.

	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ ΕΝΕΣΤΩΤΑ
ΡΗΜΑΤΑ	Ε.Φ.	Π.Φ.

nutriuntur

habent

desiliunt

Μονάδες 7

B.5. α) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στην αντίθετη φωνή από αυτήν που βρίσκονται διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τον χρόνο.

Ρήματα	Άλλη φωνή
muniet	
consistit	
nutriuntur	

habent

gerit

creantur

habetur

Μονάδες 7

B.5. β) Να αντιστοιχίσετε τους ρηματικούς τύπους της στήλης Α με την αντίστοιχη γραμματική αναγνώριση στη στήλη Β. Δυο ρηματικοί τύποι πλεονάζουν.

Στήλη Α

Στήλη Β

1. transferet	α. γ ενικό οριστικής ενεστώτα ενεργ. φωνής
2. munivisse	β. γ πληθυντικό οριστικής ενεστώτα μέσης φωνής
3. nutrimus	γ. β ενικό οριστικής μέλλοντα μέσης φωνής
4. geris	δ. γ ενικό οριστικής μέλλοντα ενεργ. φωνής
5. studebant	ε. β ενικό οριστικής παρατατικού μέσης φωνής
6. nutriuntur	στ. α πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ενεργ. φωνής
7. habuerant	ζ. γ πληθυντικό οριστικής παρατατικού ενεργ. φωνής
8. consistit	η. απαρέμφατο παρακειμένου ενεργ. φωνής
9. creaberis	
10. desiliebaris	

Μονάδες 8

- B.6. α)** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:
duos, omnis, pedibus, ephippiidrum, res.

Μονάδες 10

- β)** «Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur»: Στην περίοδο λόγου που σας δόθηκε:
- i. να χαρακτηρίσετε ως προς το είδος της την πρόταση «Cum civitas bellum gerit» (Μονάδα 1) και να προσδιορίσετε, στην προκειμένη περίπτωση, το είδος του συνδέσμου cum (Μονάδα 1),
 - ii. Να κάνετε πλήρη συντακτική αναγνώριση των όρων των προτάσεων «Cum civitas bellum gerit», και «magistrātus creantur» (μονάδες 5) και να μετατρέψετε την πρόταση «magistrātus creantur (a Germanis)» στην ενεργητική φωνή. (Μονάδες 3)

Μονάδες 10